

কৃষক বাইজলৈ গোহাৰি

আমাৰ এই 'ঘৰে - পথাৰে' পত্ৰিকাখনৰ গ্ৰাহকভুক্ত হ'বলৈ অথবা নৱীকৰণ কৰিবলৈ বছেৰেকীয়া বৰঙণি ১০.০০ (দহ) টকা মনি অৰ্ডাৰযোগে তলৰ ঠিকনাত পঠাই যেন।

সম্পাদক

'ঘৰে-পথাৰে'

সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

ঘৰে-পথাৰে

পষেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

এই সংখ্যাত আছে -

বিষয়	পৃষ্ঠা
☐ তিলৰ বিজ্ঞানসন্মত কৃষি ...	২
☐ অধিক উৎপাদনক্ষম উন্নত	২
☐ আগষ্ট মাহৰ সম্ভাব্য কীট-পতংগ ২	
☐ আমাৰ একাষাৰ	৩
☐ মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম	৩
☐ উদ্যান শস্য	৪

৪২ তম বছৰ

সংখ্যা ১৫

১ আগষ্ট - ২০২১

১৬-৩০ শাওণ, ১৯৪৩ শক

মূল্য - ১.০০ টকা

GHARE - PATHARE

PMG - 19 of 2005 - 06

নলবাৰী জিলাৰ লখোপুৰত যন্ত্ৰে কঠীয়া ৰোপণ কাৰ্যৰ শুভাৰম্ভ

নলবাৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ আৰু জিলা কৃষি বিভাগৰ উদ্যোগত জিলাখনৰ কৃষকসকলৰ সুবিধাৰ্থে যন্ত্ৰে কঠীয়া ৰোপণ কাৰ্যসূচী যোৱা ২০ জুলাই তাৰিখে লখোপুৰত শুভাৰম্ভ কৰা হয়। লখোপুৰৰ আদৰ্শ কৃষক তথা অসম চৰকাৰৰ মীন বিভাগৰ ব্ৰেণ্ড এম্বেছাডাৰ বাপুৰু বৰ্মনৰ ফাৰ্মত এই কঠীয়া ৰোপণ কাৰ্যসূচীৰ শুভাৰম্ভ কৰে নলবাৰী জিলাৰ উপায়ুক্ত শ্ৰীমতী গীতিমণি ফুকনে। ভাষণ প্ৰসংগত উপায়ুক্ত গৰাকীয়ে কয় যে বৰ্তমান কৃষি

শ্ৰমিকৰ সংখ্যা হ্রাস পাই অহাৰ সময়ত কৃষি যান্ত্ৰিকীকৰণৰ বিকল্প নাই। ইয়াৰ জন্মপ্ৰিয় কৰাত আগভাগ ল'বলৈ আহুন জনায়। অনুষ্ঠানত উদ্যান শস্য মহাবিদ্যালয়ৰ কৃষি বিজ্ঞানী ড° মৃদুল ডেকা, অতিৰিক্ত উপায়ুক্ত শ্ৰীমতী সন্দীপ্তি গোস্বামী, নলবাৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ মূৰব্বী ড° মানসী চক্ৰৱৰ্তী, মহকুমা কৃষি বিষয়া যোগেশ্বৰ ৰাজমেধি, উদ্যান শস্য বিশেষজ্ঞ হোমেশ্বৰ মজুমদাৰ, পশু পালনৰ বিষয় বস্তু বিশেষজ্ঞ ড° আৰফান আলী, গ্ৰাম সেৱক আজিজৰ ৰহমান প্ৰমুখ্যে বিশিষ্ট ব্যক্তিসকল উপস্থিত থাকে।

নলবাৰী জিলাৰ লখোপুৰত জিলা উপায়ুক্ত শ্ৰীমতী গীতিমণি ফুকনে যন্ত্ৰে কঠীয়া ৰোপণ কাৰ্যসূচীৰ শুভাৰম্ভ কৰা দেখা গৈছে

তামুলপুৰৰ শিক্ষিত যুৱক শ্ৰীহিমামূল হকে আৰম্ভ কৰিছে বায়'ফ্লক পদ্ধতিৰে থলুৱা মাছৰ খেতি

তামুলপুৰ মহকুমাৰ বৰঘূলি গাঁৱৰ যুৱক শ্ৰী হিমামূল হক। তেওঁ ২০১৭ চনত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা অসমীয়া সাহিত্য বিষয়ত আৰু ২০১৯ চনত নলবাৰীৰ কুমাৰ ভাস্কৰবৰ্মা পুৰাতন সংস্কৃত বিদ্যালয়ৰ পৰা অসমীয়া বিষয়ত স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰি ইউ জি চিৰ নেট পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ বৰ্তমান তেওঁ লাগি পৰিছে মীন পালনত। সুপুত্ৰীয় থলুৱা মাছ কাৰৈ, মাগুৰ আৰু শিঙি মাছৰ খেতি বায়'ফ্লক পদ্ধতিৰে কম পৰিসৰত আৰু পৰিবৰ্তনশীল জলবায়ুৰ সতে খাপখোৱাকৈ কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছে। শ্ৰী হকে কয় যে বতৰৰ পৰিবৰ্তন, পৰম্পৰাগত কৃষিৰ প্ৰতি কৃষকৰ অনীহা, ধানৰ মূল্য হ্রাসত গাঁৱৰ খেতিয়কসকল চিন্তিত। বতৰৰ পৰিবৰ্তনৰ সতে সামঞ্জস্য ৰাখি কম মাটিত অধিক উৎপাদনৰ কাৰণেই তেওঁ বায়'ফ্লক পদ্ধতিৰে মীন পালন কৰিবলৈ লৈছে। তেওঁৰ আশা, তেওঁক দেখি যাতে আন দহজন যুৱক ওলাই আহি আত্মসংস্থাপনৰ

বাট মুকলি কৰিব পাৰে। সেয়ে থলুৱা মাছৰ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিবলৈ প্ৰথমে থলুৱা মাছৰ পোনা উৎপাদনত গুৰুত্ব দিয়ে। বাক্সা জিলা কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ সমন্বয়ক ড° উৎপলজ্যোতি শৰ্মাৰ পৰামৰ্শমতে নলবাৰী জিলা কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰত ২০১৯ চনতে বায়'ফ্লক পদ্ধতিৰে মীন পালনৰ এটি চাৰিদিনীয়া প্ৰশিক্ষণ গ্ৰহণ কৰে। সেই বছৰতে ঘৰতে বায়'ফ্লক পদ্ধতি অনুসৰণ কৰি এটি ঘূৰণীয়া পকী জলাধাৰ সাজি থলুৱা শিঙি মাছ পালন কৰে যদিও ভবামতে তেওঁ সফল হ'ব নোৱাৰিলে। এইবেলিও তেওঁ একেই পদ্ধতিৰে কাৰৈ মাছ পালন কৰিছে। শ্ৰী হকে পোনা উৎপাদনৰ কাৰণে এখন নাৰ্ছাৰীও স্থাপন কৰাৰ লগতে তিনিটা পুখুৰীত যথেষ্ট মাছে পালন কৰিছে। তেওঁ কয় যে থলুৱা প্ৰজাতিৰ শিঙি, কাৰৈ আৰু মাগুৰ মাছৰ পোনা উৎপাদন কৰি উৎপাদিত পোনা ৭-৮ দিনৰ পাছত প্ৰতিপালনৰ কাৰণে নিৰ্দিষ্ট

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৪ কলমত চাওক)

নলবাৰীত ক্ৰম কেফেটৰীয়া মুকলি

যোৱা ২৫ জুলাই তাৰিখে নলবাৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ এপাৰ্ট শাখাৰ অধীনত কেন্দ্ৰটোৰ ক্ৰম কেফেটৰীয়াখন আনুষ্ঠানিকভাৱে উদ্বোধন কৰা হয়। শস্য ৰোপণ অনুষ্ঠানটো উদ্বোধন কৰে নলবাৰী জিলাৰ অতিৰিক্ত আৰক্ষী অধীক্ষক জিকিৰাণী মহন্তই। এপাৰ্টনলবাৰীৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত কৃষি বিষয়া হোমেশ্বৰ মজুমদাৰে আঁত ধৰা উক্ত অনুষ্ঠানত কেন্দ্ৰটোৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত কৃষি বিজ্ঞানী ড° মানসী চক্ৰৱৰ্তী, জিলা কৃষি বিভাগৰ সহকাৰী সঞ্চালক যোগেশ্বৰ ৰাজমেধিকে ধৰি কেন্দ্ৰটোৰ অন্যান্য বিজ্ঞানী আৰু এপাৰ্ট শাখাৰ সদস্যসকলৰ উপৰিও কেইবাজনো আগশাৰীৰ আদৰ্শ কৃষক উপস্থিত থাকে। ক্ৰম কেফেটৰীয়া হৈছে এনে এটা প্ৰযুক্তি য'ত ১০ বিধ ধানৰ থলুৱা তথা উন্নত জাতৰ ২০০ বৰ্গমিটাৰকৈ প্ৰতিটো জাত ৰোপণ কৰি জাত কেইটাৰ সম্পূৰ্ণ মান প্ৰশিক্ষণৰ এক সুন্দৰ প্ৰণালীবদ্ধ উপায়। উক্ত অনুষ্ঠানত আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ধান গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ অল্লানদীপ শইকীয়া, এপাৰ্টৰ প্ৰকল্প সহযোগী দীপাংকৰ কলিতাই উক্ত প্ৰক্ৰিয়াৰ বিষয়ে বিশদবৰ্ণনা আগবঢ়ায়।

উপায়ুক্ত-কৃষি বিজ্ঞানীৰ কৃষকৰ পথাৰ আৰু উৎপাদন পৰিদৰ্শন

যোৱা ২৫ জুলাই তাৰিখে নলবাৰী জিলাৰ উপায়ুক্ত গীতিমণি ফুকনে কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মূৰব্বী ড° মানসী চক্ৰৱৰ্তী, উদ্যান শস্য, পশুপালনৰ বিশেষজ্ঞ হোমেশ্বৰ মজুমদাৰ আৰু ড° আৰফান আলীক লগত লৈ জিলাখনৰ কেইবাজনো আগশাৰীৰ কৃষকৰ পথাৰ আৰু উৎপাদন প্ৰণালী পৰিদৰ্শন কৰে। জিলাখনৰ ডাঙৰাপাৰাৰ বিশ্বজ্যোতি কাকতিৰ সমন্বিত অত্যাধুনিক গাহৰি পাম, উদ্যান শস্য-মাছ-হাঁহৰ সমন্বিত পাম আৰু উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত প্ৰথমবাৰৰ বাবে স্থাপন কৰা অত্যাধুনিক গাহৰিৰ গোবৰৰ পৰা ৰন্ধন গেছ উৎপাদন পৰিদৰ্শন কৰাৰ পিছত বানেকুছীৰ ডলীৰাণী দাস হালৈ আৰু দিপুল হালৈ কাঠফুলাৰ খেতি আৰু কাঠফুলাৰ পৰা মূল্যসংযোজন কৰি প্ৰস্তুত কৰা কেৰু, বিস্কুট, ভূজিয়া আদিৰ উদ্যোগ পৰিদৰ্শন কৰে। তাৰ পিছত বৰজাৰৰ কেঁচুসাৰ

তেয়াৰ কৰি আত্মনির্ভৰশীলতাৰ প্ৰতীক হিচাবে পৰিগণিত হোৱা কণিকা তালুকদাৰৰ পাম পৰিদৰ্শন কৰি বৰজাৰৰ হেমন্ত নাথৰ বৃহৎ কাঠফুলা খেতি পৰিদৰ্শন কৰে। নাথে দৈনিক প্ৰায় ডেৰ কুইণ্টলতকৈ অধিক কাঠফুলা উৎপাদন কৰে। তাৰপিছত বৰআথাৰ জয়ন্ত মেধিৰ উদ্যান শস্য বাগিচা আৰু তেওঁৰ আপেল, বগৰী, কমলা টেঙা, মিঠা অমৰা, চীনা মধুৰী, ডালিম আদিৰ মাতৃ-পথাৰ পৰিদৰ্শন কৰি কেঁচুসাৰ বিজি টৰবৃহৎ এলেকাত কৰা আৱতৰীয়া ৰঙালাও খেতিৰ বীজ ৰোপণ আৰু অন্যান্য কৰ্মৰাজিৰ বৃদ্ধি লয়। প্ৰচণ্ড গৰমকো নেওচি কৃষকৰ একনিষ্ঠ প্ৰচেষ্টাৰে গঢ়ি তোলা ব্যৱসায়িক আৰু উন্নত পদ্ধতি উদ্ভাৱন আদি চাই উপায়ুক্ত আৰু কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ বিজ্ঞানীসকলে কৃষকসকলৰ শলাগ লৈ তেওঁলোকৰ ভৱিষ্যত সফলতা কামনা কৰে।

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত কৃষি জীৱ-প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ ৰেবিনাৰ সম্পন্ন

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত ডি.বি.টি উত্তৰ-পূব কৃষি জীৱ-প্ৰযুক্তি কেন্দ্ৰ আৰু কৃষি জীৱ-প্ৰযুক্তিবিদ্যা বিভাগৰ যৌথ উদ্যোগত শেহতীয়াকৈ 'কৃষিত জীৱ-প্ৰযুক্তিৰ সম্ভাৱনা' শীৰ্ষক এলানি ৰেবিনাৰৰ আয়োজন কৰা হয়। প্ৰধানমন্ত্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোদীৰ 'আজাদিকা অমৃত মহোৎসৱ' আঁচনিৰ লগত সংগতি ৰাখি 'জলবায়ু-সপ্ৰতিভা শস্যৰ বিকাশত জিন'মিক্ছ-সংগত প্ৰজনন' শীৰ্ষক ৰেবিনাৰ ২৩ জুলাইত কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত ভাৰত চৰকাৰৰ জীৱ-প্ৰযুক্তিবিদ্যা বিভাগৰ আৰ্থিক সাহায্যৰে অনুষ্ঠিত হয়। আৰম্ভণিতে কেন্দ্ৰৰ সঞ্চালক ড° বিদ্যুৎ কুমাৰ শৰ্মাই সকলো অংশগ্ৰহণকাৰী আৰু সমল ব্যক্তিক ৰেবিনাৰখনলৈ আদৰণি জনায়। যোৱা ডেৰটা দশকত প্ৰায় ডেৰশতা শস্যৰ জাতৰ প্ৰজননত জিন'মিক্ছ-সংগত প্ৰযুক্তিৰ গুৰুত্বসমূহ ব্যাখ্যা কৰে। ৰেবিনাৰখন উন্মোচন কৰি কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়খনৰ কৃষি অনুযদৰ

বিজ্ঞানগুৰু ড° জয়ন্ত ডেকাই কেন্দ্ৰৰ জলবায়ু সপ্ৰতিভা শস্যৰ প্ৰজননত হোৱা এই অত্যাধুনিক প্ৰযুক্তিৰ ওপৰত ৰেবিনাৰ আয়োজন কৰা সমন্বয়যোগী পদক্ষেপক প্ৰশংসা কৰে। সন্মানীয় অতিথি তথা নতুন দিল্লীৰ আই.চি.এ.আৰ.-ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্ভিদ জীৱ-প্ৰযুক্তিবিদ্যা প্ৰতিষ্ঠানৰ ৰাষ্ট্ৰীয় অধ্যাপক (বি.পি.পল. আসন) ড° এন. কে. সিঙে বিষয়টোৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰে। কৃষি জীৱ-প্ৰযুক্তিবিদ্যা বিভাগৰ মূৰব্বী অধ্যাপক ড° মহেশ্বৰ কুমাৰ মোদী আৰু বংশগতি আৰু উদ্ভিদ প্ৰজননবিদ্যা বিভাগৰ অধ্যাপক ড° ৰমেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মাই সঞ্চালনা কৰা ৰেবিনাৰখনৰ আলোচনামূলক প্ৰায়োগিক বৈঠকত ভাৰতবৰ্ষ আৰু জাপানৰ প্ৰায় ৪০০ৰো অধিক গৱেষক, ছাত্ৰ, অধ্যাপক আৰু সমল ব্যক্তিয়ে অংশগ্ৰহণ কৰে। ৰেবিনাৰখনত অংশগ্ৰহণ কৰা উল্লেখযোগ্য সমল ব্যক্তিসকল আছিল

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমত চাওক)

তিলৰ বিজ্ঞানসন্মত কৃষি প্ৰণালী

সৰিয়হৰ পাচতেই তিল অসমৰ এবিধ প্ৰধান তৈলবীজ শস্য। গ্ৰীষ্ম আৰু বৰ্ষা দুয়োকালতে কৰিব পৰা তৈলজাতীয় শস্যৰ ভিতৰত তিল খেতি অন্যতম। তিলত প্ৰায় ৩৮-৫৮ শতাংশ তেল, ১৮-২৫ শতাংশ প্ৰটিন থাকে। উৎপাদিত তিলৰ প্ৰায় ৭৮ শতাংশ তেল নিষ্কাশণত, ২০ শতাংশ বিভিন্ন উৎসৱত পিঠা-পনা, খাদ্য সামগ্ৰী, মাংগলিক অনুষ্ঠান আদিত ব্যৱহাৰ হোৱাৰ লগতে ২-৩ শতাংশ বীজ হিচাপে পৰবৰ্তী শস্যকালৰ বাবে সংৰক্ষণ কৰা হয়। তিল তেল বন্ধন কাৰ্যত ব্যৱহাৰ কৰাৰ উপৰিও বিভিন্ন সুগন্ধি তেল, চাবোন, সুগন্ধ প্ৰসাধন সামগ্ৰী, ঔষধ আদি প্ৰস্তুতকৰণত ব্যৱহৃত হয়। কেশ তেল হিচাপেও বজাৰত তিল তেলৰ যথেষ্ট চাহিদা আছে। তাৰোপৰি তেল নিষ্কাশণৰ পাচত বৈ যোৱা খলিহে পশুধনৰ খাদ্য হিচাপেও বৰ পুষ্টিকৰ। তিলৰ ঔষধি

গুণৰ বাবে অৰ্শ, কোষ্ঠকাঠিন্য আদি ৰোগ নিৰাময়ত ইয়াক ব্যৱহাৰ কৰা হয়। শস্য হিচাপে তিলৰ যথেষ্ট চাহিদা থকা স্বত্বেও আমাৰ ৰাজ্যত ইয়াৰ উৎপাদন আশানুৰূপ নহয়। গতিকে আমাৰ কৃষকসকলে তিলখেতিৰ উৎপাদন বঢ়াবলৈ হ'লে এই খেতিকা গুৰুত্ব সহকাৰে ল'ব লাগিব আৰু ইয়াৰ বিজ্ঞানসন্মত কৃষি পদ্ধতিসমূহ অৱলম্বন কৰি খেতি কৰিব লাগিব। **অনুমোদিত জাত :** অসমৰ বাবে অনুমোদিত তিলৰ উন্নত জাতসমূহ হ'ল- এচ টি-১৬৮৩, এছ পি-১১৮১ (মাধবী), গৌৰী, বিনায়ক, পাঞ্জাৰ তিল-১ আদি। ইয়াৰে এচ টি-১৬৮৩ জাতৰ তিল ক'লা, পাঞ্জাৰ তিল-১ বগা আৰু বাকী তিনিবিধ জাতৰ তিল ব্ৰাউন বঙৰ। বিঘাই প্ৰতি গড় উৎপাদন প্ৰায় ২-৩ মৌন। **মাটি নিৰ্বাচন :** পানী জমা নোহোৱা

তথা পানী ওলাই যাব পৰাৰ সুব্যৱস্থা থকা ওখ, বালিট'হীয়া পলসূৰা মাটি তিল খেতিৰ বাবে উপযোগী। **সিঁচাৰ সময় :** বৰ্ষাকালীন শস্য হিচাপে তিলৰ বীজ আহাৰ মাহৰ মাজভাগৰ পৰা শাওণৰ শেষলৈ (জুলাইৰ পৰা আগষ্টৰ মাজভাগলৈ) সিঁচিব পাৰি। আনহাতে গ্ৰীষ্মকালীন শস্য হিচাপে খেতি কৰিলে মাৰ্চৰ প্ৰথম সপ্তাহৰ পৰা এপ্ৰিলৰ প্ৰথম সপ্তাহলৈ বীজ সিঁচিব পাৰি। **বীজৰ পৰিমাণ :** এবিঘা মাটিত সিঁচিবলৈ প্ৰায় ৫৫০-৬০০ গ্ৰাম বীজৰ প্ৰয়োজন হয়। **মাটি প্ৰস্তুতি আৰু সাৰ প্ৰয়োগ :** মাটিডৰা ৩-৪ বাৰ ভালদৰে হালবাই মৈয়াই সমান কৰি ল'ব লাগে। তিলৰ বাবে মাটিডৰা খুব মিহি আৰু ফৰফৰীয়াকৈ প্ৰস্তুত কৰি ল'ব লাগে যাতে গজালি ওলোৱাত সহজ হয় আৰু গছৰ সংখ্যা উপযুক্ত হয়। মাটি প্ৰস্তুতিৰ আৰম্ভণিতে শুকান গোবৰ বা পচন সাৰ

প্ৰতি বিঘাত ১৩ কুইণ্টল হাৰত মাটিডৰাত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। তাৰপিচত শেষৰবাৰ হালবোৱাৰ সময়ত বিঘাই প্ৰতি ৯ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ১৭ কিঃগ্ৰাঃ একক চূপাৰ ফচফেট আৰু ৫ কিঃগ্ৰাঃ মিউৰেট অৱ পটাছ সাৰ প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত মিহলাই দিব লাগে। **বীজ শোধন :** বীজৰ দ্বাৰা কেতবোৰ ৰোগ সংক্ৰমিত হয়। সেয়ে সিঁচাৰ আগতে বীজখিনি থিৰাম বা বেভিষ্টিন আদি ভেঁকুৰনাশক ঔষধৰ ১ গ্ৰাম প্ৰতি কিঃগ্ৰাঃ বীজ হিচাপত মিহলাই শোধন কৰি ল'ব লাগে। **বীজ সিঁচা পদ্ধতি :** শোধন কৰি লোৱা বীজখিনি শাৰী শাৰীকৈ সিঁচিব লাগে। এই ক্ষেত্ৰত দুটা শাৰীৰ মাজত ৩০ ছেঃমিঃ আৰু প্ৰতিটো শাৰীৰ দুজোপা গছৰ মাজত ১৫ ছেঃমিঃ ব্যৱধান থাকিব লাগে। তিলৰ বীজবোৰ সৰু আৰু পাতল হোৱা বাবে সিঁচাৰ সময়ত বীজখিনি শুকান মাটি বা বালিৰ লগত মিহলাই সিঁচি পাতলীয়াকৈ মৈ বা ঢাকি দিব লাগে। বীজবোৰ এক ইঞ্চি

গভীৰতাত সিঁচিব লাগে। **শস্যৰ যতন :** বীজ সিঁচাৰ ২০-২৫ দিন পাচত শস্যৰ মাজৰ বন-বাতবোৰ এবাৰ নিৰাই দিব লাগে আৰু লগতে ঘনকৈ গজা পুলিবোৰ ১৫ ছেঃমিঃ ব্যৱধানত পাতলাই দিব লাগে। বৰ্ষাকালীন শস্যত বন-বাতৰ উপদ্ৰৱ অধিক হয়। সেয়ে প্ৰয়োজন সাপেক্ষে প্ৰায় ডেৰমাহ মানলৈ খেতিডৰা বন-বাতৰ পৰা মুক্ত কৰি ৰখা দৰকাৰ। বৰ্ষাকালীন তিল খেতিৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰায় ৬ মিটাৰ আঁতৰে আঁতৰে ২৫ ছেঃমিঃ বহল আৰু ১৫ ছেঃমিঃ দ'নলা খাদি পানী ওলাই যোৱাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। **শস্য চপোৱা :** ৭৫-৯৩ দিনৰ পিচত তিল চপাবৰ হয়। গছৰ পাত আৰু গা-গছ হালধীয়া হৈ পাতবোৰ সৰিবলৈ ধৰিলে আৰু গুৰিৰ ফালে দুই এটা চিৰা ফাটিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে তিল চপাবৰ উপযোগী হয়। ফচল কাটোতে পলম কৰিলে গুটিবোৰ ফাটি বীজ নষ্ট হ'ব পাৰে।

ড° অঞ্জুমালা ডেকা

অধিক উৎপাদনক্ষম উন্নত হাঁহৰ জাত

অসমৰ লগতে উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ অন্য ৰাজ্যৰ কৃষকৰ আৰ্থিক উন্নয়নত হাঁহ পালনে এক বিশেষ উল্লেখযোগ্য ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। আমাৰ অঞ্চলত হাঁহৰ কণী আৰু মাংসৰ এক বিশেষ চাহিদা আছে। ক্ষুদ্ৰ কৃষক, শিক্ষিত নিবনুৱা, ক'ৰোনা মহামাৰীৰ সময়ত কৰ্মহীন হোৱা যুৱক আৰু প্ৰবজন বনুৱা সকলে সামান্য মূলধন বিনিয়োগ কৰি হাঁহ পালন কৰি আত্মনিৰ্ভৰৰ পথ মুকলি কৰি ল'ব পাৰে। হাঁহ পালনৰ অৰ্থনৈতিক অধিক লাভালাভৰ বাবে উন্নত জাতৰ প্ৰতিপালন অতি দৰকাৰী। **পাতি হাঁহ :** **◆** অসমৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু বৰাক উপত্যকাৰ

বিস্তীৰ্ণ অঞ্চলত পোৱা যায়। **◆** প্ৰতিজনীয়ে বছৰত ৬০-৭০ টা কণী পাৰে **◆** বাদ্ৰ শক্তি বৰ কম **◆** এইবিধ হাঁহৰ মাইকীজনীয়ে ১৮০-২০০ দিন বয়সৰ পৰা কণী পাৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে। **নাগেশ্বৰী :** **◆** অসমৰ বৰাক উপত্যকাৰ কাছাৰ আৰু কৰিমগঞ্জ জিলাৰ কিছুমান অঞ্চলত পোৱা এইবিধ খলুৱা কণী পৰা হাঁহৰ জাত। **◆** নাগেশ্বৰী হাঁহক আকৌ নাগি বুলিও কয় কিয়নো বগা আঁচ গলৰ পৰা বুকুলৈকে আৱৰি থাকে আৰু কণীৰ ৰং নীলা। **◆** বাংলাদেশৰ চিহ্নেট জিলা এই জাতৰ

হাঁহৰ প্ৰকৃত গ্ৰহভূমি। **◆** ইহঁতৰ প্ৰতিজনীয়ে বছৰত ১০০-১২০ টা কণী পাৰে আৰু কণীৰ ওজন গড়ে প্ৰায় ৬০ গ্ৰাম হয়। **খাকী কম্পবেল :** **◆** দেহটো খাকী ৰঙৰ লগতে সেউজীয়া মূৰ, ডিঙি আৰু ডেউকা, পাখি। **◆** কণী উৎপাদন কৰা খুব ভাল বিদেশী (ইংলেণ্ড) জাত। **◆** বছৰত ৩০০ টালৈকে কণী পাৰে আৰু কণীৰ গড় ওজন ৬৫-৭৫ গ্ৰাম। **◆** মতা হাঁহৰ ওজন ২.৩-২.৫

কিঃগ্ৰাঃ আৰু মাইকী হাঁহৰ ওজন ২.০-২.৩ কিঃগ্ৰাঃ **◆** মাইকী হাঁহ এজনীয়ে ৫-৭ মাহ বয়সত কণী পাৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে আৰু একেৰাহে তিনি বছৰ পৰ্যন্ত কণী পাৰে। **চাৰা চাম্বেলী :** **◆** কণী উৎপাদন কৰা কেৰেলাৰ দোভীয়া হাঁহৰ জাত **◆** খাকী ৰঙৰ দেহ লগতে মূৰ, ডিঙি সেউজীয়া **◆** বছৰত ২০০-২২০ টা পৰ্যন্ত কণী পাৰে **◆** অসমৰ গাঁৱে-ভূঁয়ে বৰ জনপ্ৰিয় **হোৱাইট পেকিন :** **◆** অতি সোনকালে ডাঙৰ হোৱা মাংস উৎপাদন (ব্ৰেইলাৰ) হাঁহৰ জাত। এই জাত বিদেশী (চীনা) হাঁহ। **◆** দেহৰ ৰং বগা আৰু ঠেং আৰু ঠোটেটো পাতল হালধীয়া। **◆** দুমাহত গড় ওজন ৩.০-৩.৫ কিঃগ্ৰাঃ হয়।

◆ বছৰত ১৫০-২০০ টা পৰ্যন্ত কণী পাৰে। **◆** ইতিমধ্যে অসমৰ গাঁৱে-ভূঁয়ে হোৱাইট পেকিন হাঁহৰ পাম বহুত আছে আৰু শিক্ষিত নিবনুৱা বা প্ৰবজন বনুৱা সকলে হোৱাইট পেকিন হাঁহৰ পাম খুলি আৰ্থিকভাৱে লাভৱান হ'ব পাৰে। **ইণ্ডিয়ান ৰাণাৰ :** **◆** কণী উৎপাদন কৰা ভাল জাত **◆** বছৰত ৩০০-৩২০ টা পৰ্যন্ত কণী পাৰে। **◆** মতা হাঁহৰ ওজন ১.৬-২.৩ কিঃগ্ৰাঃ আৰু মাইকী হাঁহৰ ওজন ১.৪-২.০ কিঃগ্ৰাঃ **◆** কণীৰ ৰং পাতল সেউজীয়া-নীলা পাম খুলিবৰ সময়ত হাঁহৰ পোৱালি সদায় জনা-শুনা উৎসৰ পৰা লোৱা ভাল। **ডাঃ দেৱজিৎ ডেকা**

আগষ্ট মাহৰ সম্ভাৱ্য কীট-পতংগৰ ব্যৱস্থাপনা

ধানৰ চৰহা পোক : যোৱা কেইবছৰমানত, উজনি অসমৰ বহুঠাইত চৰহাপোকৰ আক্ৰমণ দেখা গৈছে। চৰহা পোকবোৰে এক নিৰ্দ্দিশ্ৰু সময়ৰ অন্তৰালত ধাননি পথাৰত দেখা দি কৃষিক্ষেত্ৰত যথেষ্ট প্ৰভাৱ পেলোৱা পৰিলক্ষিত হৈছে। গুৰুৱা জাতীয় পতংগ চৰহাপোকৰ সমগ্ৰ দেহটো ক'ইটেৰে ভৰা। ইয়াৰ অপত্য বা পলু আৰু প্ৰাপ্তবয়স্ক পোকবোৰে সাধাৰণতে কঠীয়া বা কোমল ধানগছৰ পাতবিলাকৰ সেউজীয়া অংশ বিশেষভাৱে খাদ্যৰ ৰূপত গ্ৰহণ কৰে। এই পোক নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে তলৰ কৌশলসমূহ ব্যৱহাৰ কৰিব

পাৰে। **◆** পথাৰসমূহত চৰহাকে ধৰি অন্যান্য কীট-পতংগৰ আগমণৰ বিষয়ে জানিবলৈ নিয়মিতভাৱে পৰিদৰ্শন কৰা আৱশ্যক। **◆** চৰহাপোকৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত পথাৰবিলাকত, ধানকটাৰ পিছত নৰাবিলাক পুৰি বা অন্য উপায়েৰে নষ্ট কৰিব লাগে, কিয়নো ধানৰ মুঢ়া নাইবা শিপাত চৰহাপোকৰ পূৰ্ণাংগ পোকে ঠাণ্ডাৰ সময়ছোৱা পাৰ কৰে। সেই কাৰণে, শালিখেতিৰ পিছত আছখেতিৰ শস্যক্ৰমৰ খেতি কৰা পথাৰৰ নৰা জ্বলাই দিয়া উচিত। পৰিবেশৰ দৃষ্টিকোণেৰে নৰা জ্বলোৱা

অনুচিত যদিও চৰহাপোকৰ ক্ষতিৰ পৰা পৰিভ্ৰাণ পাবলৈ এয়া কৰা বাঞ্ছনীয়। **◆** তদুপৰি, পথাৰৰ মাজৰ মুঢ়াৰ পৰা পোখা মেলা পুলিবোৰ নষ্ট কৰিবৰ নিমিত্তে বহাগ বিহুৰ পাছৰ পৰাই মাটি দ'কৈ চহাৰ লাগে। এনে কৰিলে খাদ্যাভাৱত চৰহা পোকৰ বংশ বৃদ্ধিত বাধাপ্ৰাপ্ত হয়। **◆** চৰহাপোকে বছৰৰ যিছোৱা সময়ত ধান নাথাকে, তেতিয়া দলনি আৰু পিতনিত থকা দল, উৰিদল, বাঁহপতীয়া আদি ঘাঁহ-বনবিলাকক খাদ্যৰূপে লৈ ফেব্ৰুৱাৰী-এপ্ৰিললৈ (মাঘৰ পৰা বহাগ মাহলৈ) বংশ বৃদ্ধি কৰে। এই অপতৃণসমূহ

মাৰ্চ মাহৰ ভিতৰতেই নষ্ট কৰিব লাগে। **◆** ধাননি পথাৰত ভূঁইবোৱাৰ প্ৰথম মাহত পোক-পতংগৰ পৰা সুৰক্ষা দিবলৈ কঠীয়া উঠোৱাৰ পিছত শিপা শোধন কৰিব লাগে। ইয়াৰ বাবে প্ৰতি লিটাৰ পানীত এক মিলিলিটাৰ ক্লৰ'পাইৰিফ'চ ২০ ইচি কীটনাশক আৰু ১০ গ্ৰাম ইউৰীয়া সাৰ মিহলাই, উভালি অনা কঠীয়াৰ শিপা তিনিঘণ্টাৰ বাবে উক্ত মিশ্ৰণত ডুবাই ৰাখিব লাগে। ইয়াৰ ফলত ধানৰ কঠীয়াবিলাক ২০-২৫ দিন পৰ্যন্ত প্ৰাৰম্ভিক পৰ্যায়ত দেখা দিব পৰা বিভিন্ন কীট-পতংগৰ আক্ৰমণৰ পৰা মূল পথাৰত ধাননিডৰাক ৰক্ষা কৰিব পৰা যায়। **◆** প্ৰতিজোপা ধানগছত এটা পূৰ্ণাংগ বা

এটা আক্ৰান্ত পাত দেখিলেই ১০ মিলিলিটাৰ ক্লৰ'পাইৰিফ'চ ২০ ইচি দৰৰ ১০ লিটাৰ পানীত মিহলাই প্ৰয়োগ কৰা উচিত। জৈৱিক উপায় হিচাপে ২ মিলিলিটাৰ ১৫০০ পিপিএম শক্তিৰ নিমতেল প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই প্ৰয়োগ কৰক। **◆** তদুপৰি বগৰী জেঙেৰে চৰহাপোক ধানগছৰ পৰা চুচি, ধাননিত হাঁহ চৰিব দিলেও কিছু পৰিমাণে এই পোকৰ উপদ্ৰৱৰ পৰা সকাহ পোৱা যায়। **◆** ইচ্ছা কৰিলে প্ৰতি হেক্টৰত ৩০ গ্ৰাম ক্লৰ'গাণ্টানিলিফ্ৰ'ল ২০ এচ চি বা ৩৭০ মিলিলিটাৰ ফিফ্ৰ'নিল ৫ এচ চি প্ৰয়োগ কৰিব পাৰে। (৪ পৃষ্ঠাৰ ৪ কলমত চাওক)

আমাৰ একাষাৰ

জৈৱিক কৃষি পদ্ধতিত কেঁচুসাৰৰ ভূমিকা

ভাৰতবৰ্ষৰ জনসংখ্যা সময়ৰ অগ্রগতিৰ লগে লগে বৃদ্ধি হৈ গৈ আছে। আনহাতে এই বৰ্দ্ধিত জনসংখ্যাৰ তুলনাত কৃষিভূমি দিনে দিনে হ্রাস হোৱাহে দেখা গৈছে। সেইকাৰণে এই সীমিত মাটিত অধিক উৎপাদন কৰিবৰ বাবে ভাৰতবৰ্ষৰ লগতে অসমৰ খেতিয়কসকলে আজি কিছু বছৰৰ আগৰে পৰা ৰাসায়নিক সাৰ, কীটনাশক দৰৱ আৰু উন্নতমানৰ কৃষি প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ কৰি আহিছে। এই ৰাসায়নিকবোৰে কৃষিৰ কেতবোৰ কুফল যেনে - মাটিৰ স্বাভাৱিক উৰ্বৰতা হ্রাস পোৱা, খাদ্যত পাৰ্শ্বক্ৰিয়া পৰিস্ফুট হোৱা, শস্যৰ প্ৰতিৰোধ ক্ষমতা কমি যোৱা ইত্যাদিবোৰ সময় বাগৰাৰ লগে লগে পৰিলক্ষিত হৈছে। অষ্ট্ৰেলীয়া, চীন, আমেৰিকা আদি বিশ্বৰ উন্নতশীল দেশসমূহে জৈৱিক পদ্ধতিৰে শস্য উৎপাদন কৰাত অধিক গুৰুত্ব দিয়া বাবে ওপৰত উল্লেখ কৰা সমস্যাবোৰৰ উদ্ভাৱন নহয়। অৱশ্যে বৰ্তমান ভাৰতবৰ্ষৰ কেইবাখনো ৰাজ্যই জৈৱিক পদ্ধতিৰ ক্ষেত্ৰত আগভাগ লোৱা পৰিলক্ষিত হৈছে।

জৈৱিক পদ্ধতিৰে খেতি কৰিবলৈ হ'লে শস্যভাৱত উপযুক্ত পৰিমাণে উদ্ভিদৰ অত্যাৱশ্যকীয় খাদ্য মৌল যোগান ধৰিব লাগিব। এই খাদ্য মৌলবোৰ জৈৱিক সাৰ যেনে - সেউজ সাৰ, পচন সাৰ, কেঁচুসাৰ ইত্যাদিবোৰ প্ৰয়োগ কৰি যোগান ধৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব। এই জৈৱিক সাৰবোৰে অত্যাৱশ্যকীয় খাদ্য মৌল যোগান ধৰাৰ উপৰিও মাটিৰ ভৌতিক গুণ উন্নত কৰাৰ লগতে অণুজীৱৰ বৃদ্ধিত সহায়ক হয়। বিভিন্ন জৈৱিক সাৰৰ ভিতৰত কেঁচু সাৰৰ বিষয়ে সংক্ষেপে তলত বৰ্ণনা কৰা হ'ল।

সাধাৰণতে কেঁচু সাৰ প্ৰস্তুত কৰিবলৈ হ'লে ৩ ফুট প্ৰস্থ আৰু ২-২.৫ ফুট উচ্চতাৰ পকী টেংক ব্যৱহাৰ কৰা হয়। টেংকৰ দৈৰ্ঘ্য নিজৰ সুবিধা আৰু আৱশ্যকতা অনুযায়ী কৰি ল'ব পাৰি। জৈৱিক আৱৰ্জনা যেনে - শস্যৰ অৱশিষ্ট অংশ, তামোল - নাৰিকলৰ পাত, কলগছৰ গা-গছ, শাক-পাচলিৰ পেলনীয়া অংশ ইত্যাদি কেঁচু সাৰ প্ৰস্তুত কৰাত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। প্ৰথমতে টেংকৰ মজিয়াত ১-২ ইঞ্চি মাটি বা বালি ভৰাব লাগে। ইয়াৰ ওপৰত ৪০ ভাগ জীৱ-জন্তুৰ গোবৰ আৰু ৬০ ভাগ ওপৰত উল্লেখিত আৱৰ্জনা তৰপে তৰপে ৩০ ছেঃমিঃ ব্যৱধানত ভৰাব লাগে। টেংকটো সম্পূৰ্ণকৈ ভৰোৱাৰ পিচত আইচেনিয়া ফ'তিদা, ইউট্ৰিলাছ ইউজিনি, এমাইন'থেচ ডিফ্ৰিনজেনচ ইত্যাদি প্ৰজাতিৰ কেঁচুৰ যিকোনো এবিধ প্ৰজাতি টেংকটোত এৰি দিব লাগে। সাধাৰণতে ২ কিঃগ্ৰাঃ কেঁচু প্ৰতি টন কেঁচু সাৰ প্ৰস্তুত কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। টেংকত থকা আৱৰ্জনাৰ মিশ্ৰণটো যাতে সেমেকা অৱস্থাত থাকে তাৰ বাবে মাজে মাজে টেংকত পানী ছত্ৰিয়াব লাগে। কেঁচু সাৰৰ টেংকৰ ওপৰত একোখন চালি দিব লাগে যাতে সূৰ্য্যৰ পোনপতীয়া পোহৰ বা বৰফুণৰ পানী টেংকটোত পৰিব নোৱাৰে। এনেদৰে ৪৫-৬০ দিনৰ ভিতৰত কেঁচু সাৰ প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি।

আন জৈৱিক সাৰৰ দৰে কেঁচু সাৰত শস্যৰ প্ৰয়োজনীয় মৌলসমূহ থকাৰ উপৰিও শস্যৰ বৃদ্ধিকাৰক বহুতো এনজাইম আৰু অক্সিন, জিবাৰেলিন আদি হৰমনজাতীয় দ্ৰব্য যথেষ্ট পৰিমাণে থাকে। যাৰ ফলত শস্যৰ শ্ৰীবৃদ্ধি দ্ৰুত হয়। সাধাৰণতে কেঁচু সাৰত যথাক্ৰমে ১.২-১.৬, ১.৪-২.০ আৰু ১.০-১.৫ শতাংশ নাইট্ৰ'জেন, ফ'সফ'ৰাছ আৰু পটাছ থাকে।

বৰ্তমান বজাৰত জৈৱিক সাৰৰ চাহিদা যথেষ্ট বৃদ্ধি পাইছে। সেয়েহে এই সাৰ ব্যৱসায়িক ভিত্তিত উৎপাদন কৰি আৰু শস্যপথাৰত প্ৰয়োগ কৰি আমাৰ কৃষকসকল অৰ্থনৈতিকভাৱে যথেষ্ট লাভৱান হ'ব পাৰে।

শ্ৰীচয়নিকা ঠাকুৰীয়া

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়ৰ
পৰা প্ৰকাশিত মাহেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা
‘ঘৰে - পথাৰে’
নিয়মীয়াকৈ পঢ়ক আৰু পঢ়ুৱাওক।
- সম্পাদক

মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম

১৫ ভাদৰ পৰা ১৫ আহিন, ১৯৪৩ শক

পথাৰ শস্য

কমদিনীয়া শেহতীয়া শালিধান :

মনোহৰ শালি, বিৰাজ, শ'লপোনা, এন্দ্ৰোশালি আদি ধানৰ বয়সীয়া কঠীয়া আহিনলৈকে ৰুব পাৰি যদিও বৰ্তমান অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ে অতি কম দিনীয়া (১০০ দিন) শালিধানৰ জাত যেনে - লুইত আৰু কপিলী উদ্ভাৱন কৰিছে। এই ধানৰ বাবে আগষ্ট মাহৰ শেহত কঠীয়া পাৰি ছেপ্তেম্বৰ মাহৰ ২০ তাৰিখলৈকে ৰুব পাৰি। এটা কথা মনত ৰখা উচিত যে সৰ্বসাধাৰণতে দিয়া কঠীয়াতকৈ এই ধানৰ কঠীয়া কম দূৰত্বত অৰ্থাৎ ১৫ ছেঃ মিঃ X ১০ ছেঃ মিঃ দূৰত্বত দিব লাগে। তেতিয়া অধিক উৎপাদন পাব পাৰি। সাৰ আৰু অন্যান্য ব্যৱস্থা অন্য শালিধানৰ দৰেই গ্ৰহণ কৰিব লাগে।

আগতীয়া শাক-পাচলি :

আজিকালি বতৰৰ বিভিন্ন সময়ত বিশেষকৈ আগতীয়াকৈ শাক-পাচলি বজাৰত উলিওৱাৰ বাবে বিভিন্ন জাত উদ্ভাৱন কৰা হৈছে। এনেবোৰ শাক-পাচলি আগতীয়াকৈ উলিয়াব পাৰিলে কৃষকৰ যথেষ্ট দাম পোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে। গতিকে বিভিন্ন ধৰণৰ আগতীয়া শাক-পাচলি যেনে - ধনীয়া, পালেং, কবি, মুলা আদিৰ বাবে অনুমোদিত বিক্ৰেতাৰ পৰা বীজ সংগ্ৰহ কৰি সিঁচিবৰ উপযুক্ত সময়।

শীতকালীন গোমধান

সিঁচাৰ সময় আৰু মাটি নিৰ্বাচন : শীতকালীন গোমধানৰ বীজ আহিন মাহত সিঁচা হয়। গ্ৰীষ্মকালত কৰা খেতিতকৈ এই সময়ত কৰা খেতিৰ পৰা উৎপাদন বেছিকৈ পোৱা যায়। ইয়াৰ বাবে পানী জমা নোহোৱা বালিচহীয়া মাটি উপযোগী।

অনুমোদিত জাত : অসমৰ জলবায়ুৰ বাবে অনুমোদিত শীতকালীন জাত কেইটা হ'ল (ক) বৰ্ণসংকৰ - গঙ্গা - ১০১, গঙ্গা-৫ আৰু ডেকান হাইব্ৰীড ১০৩। বৰ্ণসংকৰ জাতৰ বাবে প্ৰত্যেক বছৰে নতুন বীজ সংগ্ৰহ কৰা উচিত।

(খ) সংযোজিত - কিষণ, বিজয়, প্ৰতাপ, ডিয়াৰা আৰু হানিয়াচ। ইয়াৰ ভিতৰত ডিয়াৰা আৰু হানিয়াচ জাত দুটা হুমুয়াদী হেতুকে বানপীড়িত অঞ্চলত পলমকৈ সিঁচিবৰ বাবে উপযোগী।

মাটি তৈয়াৰী : সোনকালে বীজ গজিবৰ বাবে মাটিত যাতে আৱশ্যকীয় পৰিমাণৰ আৰ্দ্ৰতা থাকে তাৰ বাবে তলিখন দৃঢ়কৈ প্ৰস্তুত কৰিব।

বীজৰ পৰিমাণ আৰু শোধন : এবিধা মাটিৰ বাবে ৩ কিঃগ্ৰাঃ বীজৰ প্ৰয়োজন। বীজখিনি সিঁচাৰ আগতে প্ৰতি কিঃগ্ৰাঃ বীজৰ লগত ৩ গ্ৰাম কেপটান বা ২ গ্ৰাম কাৰবানডেজিম নাইবা কাৰবক্সিন ঔষধ মিহলি কৰি শোধন কৰি ল'ব।

সাৰ প্ৰয়োগ আৰু বীজ সিঁচা : মাটি প্ৰস্তুত কৰোতেই বিঘাই প্ৰতি ৬ কুইণ্টলকৈ গোবৰ বা পচন সাৰ ছটিয়াই মাটিৰ লগত মিহলাই দিব। বীজ সিঁচিবৰ বাবে ৬০ চেঃ মিঃ ব্যৱধানত একোটা লোৰ কৰি তাত ১৮-২৪ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ৩৩ কিঃগ্ৰাঃ চুপাৰ ফ'সফেট আৰু ৮ কিঃ গ্ৰাঃ মিউৰিয়েট অৱ পটাছ প্ৰতি বিঘা তলিত ছটিয়াই মাটিৰ লগত মিহলি কৰি ল'ব। এতিয়া লোৰ বিলাকত ২৫ চেঃ মিঃ আঁতৰে আঁতৰে একোটাকৈ বীজ সিঁচি মাটিৰে ঢাকি দিব। বীজ অৱৰণ হোৱাৰ পৰা এসপ্তাহমানলৈ চৰাইৰ উপদ্ৰৱৰ পৰা শস্যভাৰা ৰক্ষা কৰিব।

মটৰমাহ

সিঁচাৰ সময় আৰু মাটি নিৰ্বাচন : কাতি মাহেই মটৰমাহ সিঁচাৰ উপযুক্ত সময়। পানী জমা নোহোৱা বালিচহীয়া মাটি মটৰমাহৰ বাবে উপযোগী।

জাত নিৰ্বাচন : অসমৰ জলবায়ুৰ বাবে মটৰমাহৰ অনুমোদিত জাত কেইটা হ'ল - টি-১৬৩, এইচ ইউ পি-২, কে এফ পি ডি-১ আৰু বনাভিল। মধ্য অসমৰ বাবে 'ৰান্না' জাতটোও উপযোগী। এবিধা মাটিৰ বাবে ৮-৯ কিঃ গ্ৰাঃ বীজৰ আৱশ্যক।

মাটি প্ৰস্তুতি : বীজ সিঁচাৰ ২০ দিনমানৰ আগতে বিঘাই প্ৰতি ৩ কুইণ্টল হিচাপে চূণ ছটিয়াই ল'ব। মাটি প্ৰস্তুত কৰাৰ সময়তে প্ৰতি বিঘা তলীত ৬ কুইণ্টলকৈ গোবৰ বা পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত মিহলি কৰি দিব।

বীজ সিঁচা : বীজ সিঁচাৰ আগতে তলীডৰাত ৩০ চেঃ মিঃ আঁতৰে আঁতৰে লোৰ কৰি তাত বিঘাই প্ৰতি ৬ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া আৰু ৪০ কিঃগ্ৰাঃ একক চুপাৰ ফ'সফেট একেলগে ছটিয়াই ল'ব। যদি বীজ বিলাকত ৰাইজ 'বিয়াম জীৱাণুসাৰ মিহলি কৰি লয় তেন্তে ইউৰীয়া আধা অংশ অৰ্থাৎ ৩ কিঃগ্ৰাঃ প্ৰয়োগ কৰিব। সাৰখিনি মাটিৰ লগত মিহলি কৰি লোৰবিলাকত ১০ চেঃমিঃ দূৰে দূৰে বীজ সিঁচি মাটিৰে পাতলকৈ ঢাকি দিব।

মচুৰমাহ

মাটি আৰু জাত নিৰ্বাচন : মচুৰ মাহৰ খেতিৰ বাবে পলসুৱা বা বালিয়া পলসুৱা

মাটি বাচি ল'ব। অসমৰ বাবে মচুৰমাহৰ অনুমোদিত জাত কেইটা হ'ল- বি-৭৭, এল ৯-১২, পি এল -৪০৬, পি এল ৮১-৪। এইবিলাক সাঁচৰ বীজ অসম বীজ নিগম নাইবা স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত এজেণ্টৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰিব।

বীজৰ পৰিমাণ আৰু সিঁচাৰ সময় : এবিধা মাটিৰ বাবে ৪ কিঃগ্ৰাঃ বীজেই যথেষ্ট। অসমত গোটেই কাতি মাহটো মচুৰ মাহ সিঁচাৰ উপযুক্ত সময়।

মাটি তৈয়াৰী : মচুৰমাহ খেতি কৰিবলৈ লোৱা মাটিডৰা ৩/৪ বাৰ হালবাই মেয়াই মিহি কৰি তৈয়াৰ কৰিব। শেষৰ বাৰ মাটি চহাওতে বিঘাই প্ৰতি ৫ কুইণ্টলকৈ গোবৰ বা পচন সাৰ ছটিয়াই মাটিৰ লগত মিহলাই দিব।

সাৰ প্ৰয়োগ আৰু বীজ সিঁচা : বীজ সিঁচাৰ আগতে তলী ডৰাত ২৫ চেঃমিঃ আঁতৰে আঁতৰে লোৰ কৰি তাত বিঘাই প্ৰতি ৪.৫ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া আৰু ৩০ কিঃগ্ৰাঃ চুপাৰ ফ'সফেট একেলগে ছটিয়াই ল'ব। যদি বীজবিলাকত ৰাইজ 'বিয়াম জীৱাণুসাৰ মিহলি কৰি লয়, তেন্তে ইউৰীয়া মাত্ৰ ৩ কিঃগ্ৰাঃ দিলেই হয়। সাৰখিনি মাটিৰ লগত মিহলি কৰি তাৰ ওপৰত বীজখিনি সমানে সিঁচি দিব লাগে যাতে মাটিৰ ৩ চেঃমিঃ অধিক তললৈ নাযায়। বীজ সিঁচা হ'লে লোৰ বিলাকত দীঘে দীঘে মেয়াই মাটিৰে ঢাকি দিব।

বহৰ মাহ

শস্যৰক্ষা : বহৰমাহ এতিয়া ফুলিবৰ সময় হৈছে। পাতমেৰোৱা, ছেঁইখোৱা, ছেঁইবিষ্কাৰা, ফুটিপোক আদি অনিষ্টকাৰী পোকবিলাক নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে মালাথিয়ন ৫০ ই.চি. বা ফেনিট্ৰথিয়ন ৫০ ই.চি. ১৫০-২০০ মিঃ লিঃ ঔষধ ৮০-৯০ লিটাৰ পানীত মিহলাই প্ৰতিবিঘা তলীত স্প্ৰে কৰিব। ফুল ফুলিবলৈ আৰম্ভ কৰাৰ পৰা ১৫ দিনৰ অন্তৰে অন্তৰে তিনিবাৰ স্প্ৰে কৰি এই কেইবিধ পোকৰ পৰা শস্যভাৰা ৰক্ষা কৰিব পাৰি।

ৰাজমাহ

আগতীয়া শালিধান চপোৱাৰ একেডৰা পথাৰতে কাতিমাহত পিছত ৰাজমাহৰ বীজ সিঁচি মাঘ-ফাগুন মাহত শস্য চপাই পুনৰ আগতীয়া আছ নাইবা গ্ৰীষ্মকালীন মণ্ডমাহৰ খেতি কৰিব পাৰি। জাত নিৰ্বাচন : উদয় (পি ডি আৰ-১৪), এইচ. ইউ.আৰ.-৩০১ আৰু ৩০২ সাঁচ অসমৰ বাবে উপযোগী। ইয়াৰ গছবিলাক ঠিয়, ডাল-পাত থকা আৰু প্ৰায় ৩৫-৫০ চেঃমিঃ ওখ হয়। বীজ সিঁচাৰ পৰা ১০০-

(৩ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

পথাৰ শস্য

১২০ দিনৰ ভিতৰত শস্য চপাব পাৰি। চিৰাবিলাক ১০-১২ চেঃমিঃ দীঘল হয় আৰু প্ৰতিটো চিৰাত ৩-৫ টাকৈ গুটি থাকে। একোজোপা গছত ১৫-২০ টালৈকে চিৰা লাগে আৰু উৎপাদন বিধাই প্ৰতি প্ৰায় ২-৩ কুইণ্টলকৈ পোৱা যায়।

মাটি নিৰ্বাচন আৰু পথাৰ তৈয়াৰী : ৰাজমাহৰ খেতিৰ বাবে বালিচঁহীয়া মাটি উপযোগী। মাটিডৰা কেঁইবাবাৰো হালবাই মৈয়াই ভালদৰে চাহ কৰি লব। বেছিকৈ জেকা মাটিত ৰাজমাহ সিঁচা অনুচিত।

সিঁচাৰ সময় আৰু বীজৰ পৰিমাণ : কাতি মাহৰ আৰম্ভণিৰ পৰা আঘোণৰ মাজভাগলৈকে ৰাজমাহ সিঁচিব পাৰি। এবিধা মাটিৰ বাবে ৭ কিঃগ্ৰাঃ বীজৰ প্ৰয়োজন।

বীজ শোধন : বীজখিনি সিঁচাৰ আগতে প্ৰতি কিলোগ্ৰাম বীজৰ লগত ৩ গ্ৰাম কেপটান নাইবা ২.৫ গ্ৰাম মেনকজের ঔষধ মিহলাই শোধন কৰি লব। নহ'লে গজি উঠাৰ পিছত পুলিবিলাক বেমাৰে আক্ৰান্ত কৰি মাৰিব আৰু একক মাটি কালিত গছৰ সংখ্যা কমি যোৱাৰ ফলত আশানুৰূপ উৎপাদন নাপাব।

সাৰ প্ৰয়োগ আৰু বীজ সিঁচা : মাটি তৈয়াৰ কৰোতেই বিঘাই প্ৰতি ১০ কুইণ্টলকৈ গোবৰ বা পচন সাৰ ছটিয়াই মাটিৰ লগত মিহলাই দিব। বীজ সিঁচিবৰ বাবে ৩০ চেঃমিঃ ব্যৱধানত একোটা লোৰ কৰি তাত বিঘাই প্ৰতি ৪.৫ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া আৰু ৩৩ কিঃগ্ৰাঃ চুপাৰ ফচফেট আৰু ৪.৫ কিঃগ্ৰাঃ মিউৰিয়েট অৰু পটাছ ছটিয়াই মাটিৰ লগত মিহলাই দিব। এতিয়া লোৰবিলাকত ২০ চেঃমিঃ দূৰে দূৰে একোটাকৈ বীজ সিঁচি মাটিৰে পাতলকৈ ঢাকি দিব। বাকী ৪.৫ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া গুটি গজাৰ এমাহৰ পিছত ছটিয়াব।

ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

উদ্যান শস্য

যোৱা মাহত যদি ফল-মূলৰ গছবোৰৰ প্ৰতিপালন কৰা নহ'ল তেনেহ'লে তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব।

কল : গছৰ গুৰিৰ পৰা অতিৰিক্ত পানী ওলাই যাব পৰাকৈ মাজে মাজে সৰু সৰু নলাৰ ব্যৱস্থা কৰক। গছত থকা পচা পটুৱাবোৰ কাটি দিয়ক। বহাগ মাহত ৰোপন কৰা কলৰ পুলিবিলাকত অনুমোদিত পৰিমাণৰ দ্বিতীয় ভাগ ইউৰীয়া (১২০ গ্ৰাম) আৰু মিউৰিয়েট অৰু পটাছ (২২৫ গ্ৰাম) গোবৰৰ লগত মিহলাই মাটিত প্ৰয়োগ কৰক। কিন্তু জেঠ-আহাৰ মাহত ৰোপন কৰা কলৰ পুলিবিলাকত অনুমোদিত সাৰৰ প্ৰথম

ভাগ ইউৰীয়া (১২০ গ্ৰাম), একক চুপাৰ ফচফেট (২০০ গ্ৰাম) আৰু মিউৰিয়েট অৰু পটাছ সাৰ (২২৫ গ্ৰাম) গোবৰৰ লগত মিহলাই মাটিত প্ৰয়োগ কৰক। পুৰণি কলগছত যদি কলডিল ওলাইছে তেন্তে মাতৃ গছৰ গুৰিত মাত্ৰ এটা পোখা পুলি ৰাখি বাকীবোৰ আঁতৰাই দিয়ক। গছত কলডিল ওলোৱাৰ সময়ত ০.২ শতাংশ শক্তিৰ একালক্স নামৰ ঔষধৰ মিশ্ৰণ নতুনকৈ ওলোৱা কলৰ থোকাটোত আৰু ওচৰত থকা কলৰ পুলিৰ কোমল পাতৰ ঠোঁটত ঢালি দিয়ক।

নাৰিকল : নাৰিকলৰ বাৰীত নতুনকৈ ৰোৱা পুলিবিলাকৰ গুৰিত পানী জমা হ'ব নোৱাৰাকৈ গুৰিত মাটি জাপি ধেনু ভিৰীয়াকৈ ৰাখক। যদি গড় পোকে আক্ৰমণ কৰিছে তেন্তে সমান পৰিমাণৰ বালি আৰু বি এইচ চি পাউদাৰ মিহলাই পাতৰ গুৰিত ছটিয়াই দিয়ক। ষ্টেম ব্লিডিং বেমাৰত পচা অংশ চাফা কৰি তাৰ ওপৰত গৰম আলকতৰাৰ লেপন দিয়ক। যদি গ্ৰেন'ডাৰমা বেমাৰ হৈছে তেন্তে আক্ৰান্ত গছজোপা নলা খান্দি পুথক কৰি গছৰ শিপা অংশ তিতি যোৱাকৈ কেপটান দৰবৰ মিশ্ৰণ (২ গ্ৰাম দৰব ১ লিটাৰ পানী হিচাবে মিহলাই) ঢালক। গছৰ গুৰিত যাতে পানী জমা হ'ব নোৱাৰে তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি দুজোপা গছৰ মাজত ৩০ ছেঃমিঃ বহল আৰু ৩০ ছেঃমিঃ দ'কৈ নলাৰ ব্যৱস্থা কৰক।

মাটি কঠাল : মাটি কঠালৰ শেহতীয়া সাঁচ 'কিউ' জাতৰ পূৰ্ণ পকা ফলবোৰ চপাই আনক। ফল চপোৱাৰ পিচত দলিয়াই পেলোৱা মুকুত অংশ গোটাই আনি ওখ জেকা মাটিত থোপা থোপাকৈ পুতি ৰাখক। ফল চপোৱাৰ পিচত মূল গছত মাত্ৰ এটা পোখা পুলি ৰাখি বাকীবোৰ আঁতৰাই দিয়ক। যদি সত্তৰ হয় তেন্তে পোখা পুলিৰ গুৰিত অলপ মাটি চপাই দিয়ক। মাটি কঠালৰ বাৰীডৰাত পাত গেলা বেমাৰ হৈছেনেকি লক্ষ্য কৰক। যদি হৈছে তেন্তে দশমিক দুই শতাংশ শক্তিৰ ইন্দোফিল এম ৪৫ মিশ্ৰণ ছটিয়াই দিয়ক। পুৰণি বাৰীৰ পৰা আঁতৰাই দিয়া পোখা পুলিবিলাকেৰে যদি নতুনকৈ মাটি কঠালৰ বাৰী পাতিব বিচৰিছে তেন্তে পুলিবোৰ দুশৰীয়া পদ্ধতিত ৰোপণ কৰক। অৰ্থাৎ দুটা শাৰীৰ মাজত ব্যৱধান ৬০ ছেঃমিঃ প্ৰতিটো শাৰীত দুটা পুলিৰ মাজত ৩০ ছেঃমিঃ ব্যৱধান ৰাখি পুলি ৰোপন কৰক। কিন্তু প্ৰত্যেক দুটা দুটা শাৰীৰ মাজত ব্যৱধান ৯০ ছেঃমিঃ ৰাখক।

নেমুটেঙা : নেমুৰ গছত পূৰ্ণ হোৱা নিপোটল ফলবোৰ চপাই আনক। ফল চপাবৰ সময়ত পোক বা বেমাৰে নষ্ট

কৰা সৰু সৰু ডালবোৰ আঁতৰাই পৰিষ্কাৰ কৰি ৰাখক। যদি নেমুৰ পুলি শাওণ মাহত লগাব নোৱাৰিলে তেন্তে সোনকালে ৰোপন কৰক। যদি গছত ডাল ঘূণে খোৱা পোক বা কুমলীয়া ডাল কুটি খোৱা পোকে আক্ৰমণ কৰিছে তেন্তে পোকে নষ্ট কৰা অংশ চাফা কৰি এডোখৰ কপাহত দশমিক ৫ শতাংশৰ ডাইমেট্ৰণ দৰব মিহলাই ফুটাবিলাক বন্ধ কৰি দিয়ক। যদি গছত পাতখোৱা পোক মিলিবগ বা কুমলীয়া পাত বা ডালৰ বস শুহি খোৱা পোকে আক্ৰমণ কৰিছে তেন্তে দশমিক ২ বা ৩ শতাংশ ডাইমেট্ৰণ দৰবৰ মিশ্ৰণ তৈয়াৰ কৰি গছত ছটিয়াই দিয়ক। নেমুগছত দিবলগীয়া অনুমোদিত সাৰৰ দ্বিতীয় ভাগ প্ৰয়োগ কৰক।

সুমথিৰা টেঙা : যোৱা মাহত নতুন বাৰীত যদি সুমথিৰা টেঙাৰ পুলি ৰোপন কৰা নহল তেন্তে সোনকালে ডাল ধৰা বা ডালত কুল লগাই কৰা পুলি নিৰ্দিষ্ট দূৰত্বত ৰোপণ কৰক। গছৰ শুকান বা জখম হোৱা ডালবোৰ কাটি দিয়ক। গছৰ গুৰিত পানী জমা হ'বলৈ নিদিব। যদি গছত ডাল ঘূণে খোৱা বা কুমলীয়া ডাল কুটি খোৱা পোককে ধৰি আন পোকেও গছ নষ্ট কৰিছে তেন্তে নেমুটেঙাত দিয়াৰ দৰে নিবাৰণৰ ব্যৱস্থা কৰক। যদি সৰু সৰু ফলবোৰ বস শুহি খোৱা পোকে আক্ৰমণ কৰিছে তেন্তে দশমিক ৫ শতাংশ শক্তিৰ মালাথিয়ন মিশ্ৰণ গুৰ মিহলাই ফলবোৰত ছটিয়াই দিয়ক। যদি পোক বা বেমাৰে আক্ৰমণ নকৰাকৈ সৰু সৰু ফলবোৰ সৰি পৰিছে তেন্তে ৫০ পিপিএম শক্তিৰ প্লেনফিল্ল বা ১৫ পিপিএম টু-ফৰ-ডি নামৰ হৰমোনৰ মিশ্ৰণ গছৰ পাতত ছটিয়াই দিয়ক। যদি আগৰ মাহত অনুসাৰ জাতীয় সাৰ ছটিওৱা নহল তেন্তে এই মাহটো আগৰ মাহৰ দৰেই অনুসাৰ মিশ্ৰণ ছটিয়াই দিয়ক।

আম : উন্নত জাতৰ আমৰ (লেঙেৰা, দশহেৰি, ফজলি, চোছা, কিয়ান ভোগ, নিলাম, মল্লিকা, অমৰাপলি, মালদহ আদি) পুলি সংগ্ৰহ কৰি নিৰ্দিষ্ট দূৰত্বত আগৰ মাহত ৰোৱাৰ দৰে পুলি ৰোপণ কৰক। গছত নতুনকৈ ওলোৱা কোহঁপাতবোৰ যাতে পোকে নেখায় তাৰ বাবে ০.২ শতাংশ শক্তিৰ ৰগৰ বা ডাইমেট্ৰণ দৰবৰ মিশ্ৰণ ছটিয়াওক। আম গছৰ ডালবোৰত সৃষ্টি হোৱা খোৰোংবোৰ চাফা কৰি ৰাখক। গছৰ গুৰিৰ পৰা বন-বাতবোৰ আঁতৰাই দিয়ক। শুকান বতৰত গছৰ তলত ধোৱা দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক।

ড° ৰাজেন্দ্ৰ প্ৰসাদ দাস
(অৱসৰী অধ্যাপক, অঃকঃ বিঃ)

(১ পৃষ্ঠাৰ ২ কলমৰ পৰা)

বায়ু ফ্ৰীক পদ্ধতিৰে থলুৱা ...

পুখুৰীত ৰাখে আৰু ১০-১৫ দিন হ'লে গ্ৰাহকৰ হাতত তুলি দিয়ে। স্থানীয়ভাৱে কাঁৱৈ মাছৰ প্ৰতিটো পোনাট এটকা, ভিয়েটনামৰ হাইব্ৰীড কাঁৱৈ মাছত দুটকা, মাগুৰ মাছৰ পোনাট ৫-৭ টকা, শিঙি মাছত ৩-৭ টকা দৰত তেওঁ সেই উৎপাদিত পোনা বিক্ৰী কৰি আহিছে। যোৱা বছৰ বায়ু ফ্ৰীক পদ্ধতিৰে মাছৰ উৎপাদন কৰিছিল যদিও এইবেলি সম্পূৰ্ণ আধুনিক পদ্ধতিৰে কাঁৱৈ মাছ পালন কৰিছে। তিনিমাহত এই কাঁৱৈ মাছ বজাৰত উলিয়াই দিব পাৰিব বুলিও যুবকগৰাকী আশাবাদী। শ্ৰী হকে কয় যে তিনিমাহৰ পাছত প্ৰতিকিলোগ্ৰাম কাঁৱৈ মাছত ২৫০ টকা দৰত বিক্ৰী কৰিব পাৰি। তেওঁ বায়ু ফ্ৰীক পদ্ধতিৰে পালন কৰা কাঁৱৈ মাছো তিনিহেজাৰ কুইণ্টল পাবলৈ সক্ষম হৈছে বুলিও আশাবাদী। শ্ৰী হকে জনোৱামতে, বিদ্যুতৰ ব্যৱহাৰ বায়ু ফ্ৰীকৰ পকী জলাধাৰ আৰু মাছৰ পোনা উৎপাদনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পকী হেচাৰী আদিৰ নিৰ্মাণত তেওঁৰ প্ৰায় ১,৭৫,০০০ টকাৰ খৰচ হৈছে। এনেদৰে গ্ৰামাঞ্চলত এগৰাকী শিক্ষিত যুৱকে বায়ু ফ্ৰীক পদ্ধতিৰে থলুৱা মাছৰ খেতি কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰাত স্বাভাৱিকতে সকলোৱে কৌতুহল উপজিছে। যুৱকজনৰ এই প্ৰয়াসত বাক্সা জিলা কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ বিজ্ঞানীসকলে প্ৰয়োজনীয় সকলো প্ৰকাৰৰ সহায় সহযোগিতা আগবঢ়াই আছে। ওচৰ-পাজৰৰ শিক্ষিত যুৱক আৰু আন আন কৃষকেও আগবাঢ়ি আহিবায় ফ্ৰীক পদ্ধতিৰে মাছ পালন কৰা কৌশল আয়ত্ব কৰি মাছপালনৰ কাৰণে আগ্ৰহী হোৱা বুলিও জানিব পৰা গৈছে।

(২ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

আগষ্ট মাহৰ সম্ভাৱ্য কীট- ..

লাওজাতীয় পাচলিৰ বৰলীয়া পোক : ভাতকেৰেলা, তিতাকেৰেলা, জিকা, জাতিলাও, ৰঙালাও, তিৰুংহ আদি শস্যৰ বাবে এই পোকবিলাক অত্যন্ত ক্ষতিকৰী। পূৰ্ণাংগ পোকবোৰ দেখাত মৌমাখিৰ নিচিনা, গাৰ বৰণ ৰঙা-মুগা তথা দেহৰ পিছফালে এডাল জোঙা শূং থাকে। মাইকী বৰলীয়া পোকে লাওজাতীয় শস্যৰ কুমলীয়া ফলবিলাকত সৰু সৰু গাঁত কৰি কণী পাৰে আৰু প্ৰথমৰাহাত ইয়াৰ আক্ৰমণ পৰিলক্ষিত নহয়। কণী ফুটি পলু সৃষ্টি হৈ ফলৰ শাহ অংশ খাই সুৰংগ কৰি ভিতৰ ভাগলৈ গৈ থাকে। পলুৰ আক্ৰমণ অধিক হ'লে ফলবোৰ গেলি পনীয়া হৈ পৰে। ফলৰ শাহ অংশ সম্পূৰ্ণৰূপে খোৱাৰ ফলত কেতিয়াবা মাত্ৰ বাকলিখনহে থাকেগৈ। কেৰেলাৰ ক্ষেত্ৰত পোকৰ আক্ৰমণৰ ফলত ফলবোৰ ৰঙা পৰি সৰি যায়। লাও, টিৰুংহ,

জিকা আদিৰ ক্ষেত্ৰত পোকে কণী পৰা অংশ বেকা আৰু মেটুৰা-মেটুৰী হয়। গোটেই বছৰ সক্ৰিয় যদিও জুলাই-আগষ্ট মাহত ইয়াৰ উপদ্ৰৱ অধিক হয়। এই পতংগৰ আক্ৰমণৰ পৰা সকাহ পাবলৈ নিম্নোক্ত পৰিচৰ্যাখিনি অতি প্ৰয়োজনীয়-

◆ বৰলীয়া পোকৰ গাভিনী মাইকীজনীয়ে লাওজাতীয় ফলত ডিম্ব প্ৰসৰ কৰে আৰু ইয়াৰ পূৰ্ণাংগবোৰে ফলৰ বস, ফুলৰ নিৰ্যাস, চৰাইৰ বিষ্ঠা আদিক খাদ্যৰূপে গ্ৰহণ কৰি খেতিৰ কাষত থকা বিভিন্ন অপতৃণবোৰত আশ্ৰয় লয়। গতিকে অপতৃণসমূহ নিৰাই পৰিষ্কাৰ কৰি ৰখা অতি প্ৰয়োজনীয়। হেদালিৰ কাষত ফেৰমন ফান্দ (কিউ লিউৰ বা মিথাইল ইউগিনল যুক্ত) স্থাপন কৰি সুফল পাব পাৰি। ইয়াৰ বাবে প্ৰতিবিধা মাটিত ৫ টাকৈ ফান্দ ব্যৱহাৰ কৰক।

◆ ভিনেগাৰ আৰু চেনিৰসৰ মিশ্ৰণ ঘটাই বৰলীয়া পোকৰ পূৰ্ণাংগবোৰক নিৰ্মূল কৰিব পাৰি।

◆ বৰলীয়া পোকৰ পলুৱে লাওজাতীয় ফলৰ শাহ অংশ খাই অনিষ্ট কৰা বাবে ফলটো গেলি সৰি মাটিত পৰে আৰু ভূমিৰ অভ্যন্তৰত লেটা সাজে। গতিকে আক্ৰান্ত ফল যাতে হেদালিৰ তলত বা ওচৰে-পাজৰে নপৰে তাৰ বাবে ধ্যান দিব লাগে আৰু এইবোৰ দেখিলে বহু দূৰত নি পুৰি পেলাব লাগে।

◆ মাটিত বগোৱা লতা জাতীয় পাচলি (যেনে-ৰঙালাও আদি)ক খেৰেৰে ঢাকি বৰলীয়া পোকৰ আক্ৰমণৰ পৰা ৰক্ষা কৰিব পাৰি।

◆ বৰলীয়া পোকৰ বিৰুদ্ধে ২ মিলিলিটাৰ মালাথিয়ন ৫০ ইচি আৰু ১০ গ্ৰাম গুৰ প্ৰতিলিটাৰ পানীত মিহলাই এই দ্ৰৱণক লাওজাতীয় গছৰ পাতৰ তলপিঠিত ছটিয়াই সুফল পাব পাৰি। এই দ্ৰৱণ মাটিচাকিত ভৰাই হেদালিৰ বিভিন্ন স্থানত স্থাপন কৰিলেও যথেষ্ট সুফল পাব পাৰি।

ৰুদ্ৰ নাৰায়ণ বৰকাকতি
ড° দিলীপ কুমাৰ শইকীয়া

(১ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত ..

জাপানৰ হক্কাইড' বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উদ্ভিদ প্ৰজননবিদ্যা গৱেষণাগাৰৰ ড° য় হৈ ই ক'ই ডে, তামিলনাডু কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উদ্ভিদ জীৱ-প্ৰযুক্তিবিদ্যা বিভাগৰ মূৰব্বী অধ্যাপক ড° এম. ৰবিন্দ্ৰন, দিল্লীৰ ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানৰ বংশগতি প্ৰধান বিজ্ঞানী ড° অক্ষয় তালুকদাৰ আৰু হায়দৰাবাদৰ অৰ্ধ-শুষ্ক নিৰক্ষীয় অঞ্চলৰ বাবে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানৰ প্ৰধান বিজ্ঞানী ড° ৰাকেশ কে' শ্ৰীবাস্তৱ। ৰেবিনাৰখনৰ সমন্বয়ৰক্ষী অধ্যাপক অখিল ৰঞ্জন বৰুৱাই শলাগ জ্ঞাপন কৰে।

বছৰেকীয়া বৰঙণি : ১০.০০ টকা। **প্ৰতিখনৰ মূল্য :** ১.০০ টকা। **প্ৰকাশৰ স্থান :** অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট - ১৩। সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠকৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত আৰু প্ৰচাৰিত। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয় অফছেট ছপাশাল, যোৰহাট - ১৩ ত মুদ্ৰিত।

মুখ্য সম্পাদক : ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ